

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 6. oktobrī
(OR. en)

13271/22

DEVGEN 182	MAMA 159
JEUN 153	MOG 87
ACP 109	COLAC 52
RELEX 1296	COASI 162
COHOM 112	ONU 115
EDUC 340	CONUN 231
SUSTDEV 164	COEST 715
GENDER 162	PROCIV 121
COHAFA 87	DIGIT 177
NDICI 15	SAN 550
COAFR 252	

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 5. oktobris
Saņēmējs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
K-jas dok. Nr.:	JOIN(2022) 53 final
Temats:	KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI Jaunatnes rīcības plāns (JRP) ES ārējā darbībā no 2022. līdz 2027. gadam Kā veicināt jaunatnes jēgpilnu dalību un iespējas ES ārējā darbībā ilgtspējīgas attīstības, vienlīdzības un miera vārdā

Pielikumā ir pievienots dokuments JOIN(2022) 53 *final*.

Pielikumā: JOIN(2022) 53 *final*

SAVIENĪBAS AUGSTAIS
PĀRSTĀVIS ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Strasbūrā, 4.10.2022.
JOIN(2022) 53 final

KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Jaunatnes rīcības plāns (JRP) ES ārējā darbībā no 2022. līdz 2027. gadam

**Kā veicināt jaunatnes jēgpilnu dalību un iespējas ES ārējā darbībā
ilgtspējīgas attīstības, vienlīdzības un miera vārdā**

“Mūs ir vērts uz klausīt, dot mums iespējas, aizsargāt un arī ļaut kļūt par līderiem” – Alda Soraja (23 gadi), Indonēzija¹.

Ir

pilnīgi skaidrs: laikā, ko raksturo neskaitāmi izaicinājumi un strauja paradigmu maiņa, tostarp pašreizējā Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, ir jāstiprina mūsu partnerība ar jauniešiem visā pasaulē, lai panāktu visaptverošas pozitīvas pārmaiņas.

Jauniešu skaits pasaulē ir lielāks nekā jebkad agrāk² — 1,8 miljardi jaunu cilvēku vecumā no 10 līdz 24 gadiem. Gandrīz 90 % jauniešu dzīvo valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem. Globālo demogrāfisko izmaiņu kontekstā paredzams, ka šie skaitļi turpinās pieaugt.

Jaunieši visā pasaulē ir spēcīgi pārmaiņu virzītāji. Viņiem ir izšķiroša nozīme globālo problēmu risināšanā, ilgtspējīgas attīstības veicināšanā un inovācijas stimulēšanā. Jaunieši bieži vien ir pirmajās rindās cīņā pret klimata pārmaiņām, nabadzību un korupciju, kā arī par mieru un samierināšanu konfliktu zonās. Daudzi no viņiem aizstāv pilsoniskās, politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras cilvēktiesības.

Tomēr viņu izredzes un spēju rīkoties nereti ierobežo nespēja piekļūt izglītībai, pienācīgām darbvietām, veselības aprūpei un sociālajai aizsardzībai, kā arī daudzās valstīs to ierobežo demokrātiskās un pilsoniskās telpas sašaurināšanās. Juridiskie, kultūras un ekonomiskie šķēršļi ierobežo jauniešu pilsonisko un politisko līdzdalību, izraisot neuzticēšanos institūcijām un politiskajām sistēmām.

Jaunieši un bērni iznes bruņoto konfliktu, pieaugošās nevienlīdzības, klimata pārmaiņu un vides degradācijas radīto krīžu un nestabilitātes radītā smaguma lielāko daļu. Aptuveni 600 miljoni jauniešu dzīvo konflikta vai nestabilā situācijā, 71 miljons jauniešu ir bezdarbnieki un aptuveni 264 miljoni bērnu un jauniešu neapmeklē skolu. Īpaši tas skar meitenes un jaunas sievietes.

Covid-19 pandēmija ir atstājusi smagu ietekmi uz jauniešu izglītību, nodarbinātību, garīgo labbūtību un viņu tiesībām piedalīties sabiedriskajā dzīvē³. Lai gan pandēmijas laikā daudzi jaunieši ir izrādījuši lielu apņēmību atbalstīt vecāka gadagājuma un neaizsargātas personas, tā ir arī uzsvērusi nepieciešamību pēc lielākas **paaudžu solidaritātes**, lai veidotu vienlīdzīgāku, ilgtspējīgāku un noturīgāku sabiedrību jauno paaudžu nākotnes interesēs.

Šādā kontekstā **jauniešiem ir jādod reāla iespēja piedalīties** tādu risinājumu izstrādē, kas ietekmēs viņu nākotni un planētas nākotni.

Jaunatnes rīcības plāns (JRP) atbilst šai nepieciešamībai un nodrošina politikas satvaru **stratēģiskai partnerībai ar jauniešiem ES ārējā darbībā**, kā aicināts arī Padomes 2020. gada secinājumos⁴. JRP mērķis ir veicināt jauniešu kā stratēģisku partneru iesaisti, dot

¹ Jaunatnes aktīviste un Eiropas Komisijas ES starptautisko partnerību jaunatnes konsultatīvās padomes locekle

² [ANO Jaunatnes ziņojums](#)

³ [Globālā aptauja par jaunatni un Covid-19](#)

⁴ [Padomes secinājumi par jaunatni ārējā darbībā](#)

viņiem jaunas iespējas un izmantot **demogrāfisko dividendi**, veidot noturīgāku un iekļaujošāku sabiedrību un panākt sekmes tādu globālu saistību izpildē kā Apvienoto Nāciju Organizācijas **ilgtspējīgas attīstības mērķi** (IAM), kas noteikti **programmā 2030. gadam**, un **Parīzes klimata nolīgums**.

ES atbilde daudzajiem izaicinājumiem balstās pamatvērtībās, kas noteiktas **Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā**. Tās mērķis ir veidot spēcīgas partnerattiecības pašreizējā situācijā, nodrošināt turpmāko paaudžu nākotni un veicināt **paaudžu vienlīdzību un taisnīgumu**.

Galveno uzmanību pievēršot pārejai no bērnības uz pieaugušā vecumu, un kā **Eiropas Jaunatnes gada**⁵ mērķi JRP stiprina **ES jaunatnes stratēģijas**⁶ starptautisko dimensiju un papildina **ES stratēģiju par bērna tiesībām**⁷, kas veicina jēgpilnu līdzdalību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu jau agrīnā dzīves posmā.

Tā balstās **ES Rīcības plānā cilvēktiesību un demokrātijas jomā**⁸, kurā uzsvērta vajadzība pēc vienlīdzīgas, pilntiesīgas un jēgpilnas jauniešu līdzdalības sabiedriskajā un politiskajā dzīvē, kā arī **Eiropas sociālo tiesību pīlārā**⁹. Visbeidzot, ar to īsteno **ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu (GAP) III**¹⁰, galveno uzmanību pievēršot pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai meitenēm un jaunām sievietēm.

JRP atbalstīs arī **ANO Jaunatnes, miera un drošības programmas** īstenošanu un jauniešu lomu ilgstoša miera veidošanā, taisnīguma un izlīguma veicināšanā un vardarbīga ekstrēmisma apkarošanā¹¹. Jaunatnes rīcības plāns pēc būtības ir globāls, taču to īsteno, izmantojot īpaši pielāgotas pieejas, kas piemērotas jauniešu vajadzībām un apstākļiem konkrētos reģionos, piemēram, ES paplašināšanās valstīs un kaimiņvalstīs, Āfrikā, Tuvajos Austrumos, Latīņamerikā, Karību jūras reģionā un Āzijā un Klusā okeāna reģionā.

Jauniešiem ir tiesības piedalīties

Rīcības plāns jaunatnes jomā ir izstrādāts pēc **plašas apspriešanās ar vairāk nekā 220 ieinteresētajām personām** visā pasaulē, jo īpaši ar jaunatnes un bērnu tiesību organizācijām. Tā ir atbilde uz jaunatnes likumīgo prasību, kas atspoguļota arī **Konferences par Eiropas nākotni**¹² rezultātos, proti, **strukturētāk** tikt iesaistītiem ES politikas un lēmumu pieņemšanas procesos.

Kā norādīja **Jaunatnes konsultatīvā padome starptautiskajām partnerībām**¹³, “jauniešus nevar uzskatīt par “papildinājumiem” pieaugušo vadītajām iniciatīvām. Jaunieši ir vēlētajī ar unikāliem, kritiski svarīgiem viedokļiem un prasmēm, kas nepieciešamas rīcībpolitikas

⁵ [Eiropas Jaunatnes gads 2022](#)

⁶ [ES jaunatnes stratēģija](#)

⁷ [ES stratēģija par bērna tiesībām un atbilstošie 2022. gada 9. jūnija Padomes secinājumi](#)

⁸ [ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā](#)

⁹ [Eiropas sociālo tiesību pīlārs](#)

¹⁰ [GAP III](#)

¹¹ ANO Drošības padomes rezolūcijas 2250 (2015), 2419 (2018) un 2535 (2020).

¹² [Konference par Eiropas nākotni](#)

¹³ [Jēgpilna jaunatnes iekļaušana: daudzsološa nākotne](#)

papildināšanai un politikas virzīšanai, pakalpojumu sniegšanai un pētniecības jomā. Šķēršļus jēgpilnai jauniešu līdzdalībai iespējams novērst tikai ar rīcības plānu, kas izveidots procesos, kuri paši par sevi ir mēģinājuši pārvarēt šādus šķēršļus”.

2. Ceļā uz stratēģisku ES partnerību ar jaunatni ārējā darbībā

Veidojot stratēģisku partnerību ar jaunatni, ES vadīsies pēc četriem principiem.

- **Uz cilvēktiesībām balstīta pieeja un dzimumu līdztiesība**

ES mērķis ir veicināt jauniešu un bērnu līdzdalību kā tiesības¹⁴, nodrošinot, ka **neviens netiek atstāts novārtā**, novēršot nevienlīdzību un strukturālos šķēršļus, **integrējot dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas principus** un piemērojot **intersekcionālu pieeju**¹⁵.

- **Līdzdalības pieeja transformatīvu pārmaiņu panākšanai**

Jaunieši tiks iesaistīti valsts, reģionālā un globālā līmenī **visos ES ārējās politikas un programmu ciklos**, tādējādi sekmējot jauniešu līdzatbildību un darbību ilgtspēju.

- **Jaunatnes iekļaušana**

Jauniešu līdzdalība pilsoniskajā, ekonomiskajā, sociālajā, kultūras un politiskajā dzīvē tiks sekmēta ar īpašiem uz jauniešiem vērštiem pasākumiem, kā arī integrējot viņu viedokli un vajadzības **programmu izstrādē, politikā un politiskajos dialogos visās jomās**.

Piemēram, **dzimuma un vecuma rādītājs humānās palīdzības jomā**¹⁶ nodrošina, ka dažāda dzimuma un vecuma grupas, tostarp jaunieši, tiek pienācīgi iesaistītas un saņem **ES finansētu humāno palīdzību**.

- **Uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana un pārskatatbildība**

JRP mērķis ir palielināt datu pieejamību un kvalitāti par jauniešiem, kuri pārvar tematiskās un ģeogrāfiskās atšķirības¹⁷, un koncentrēties uz jauniešiem vecumā no 15 līdz 29 gadiem. Tiks stiprināta ES ārējās darbības uzraudzības un izvērtēšanas sistēma, integrējot vairāk pa vecuma grupām dalītus datus, pieņemot uz jauniešiem attiecināmus rādītājus un veicinot datu vākšanu un uz jauniešiem orientētu un jaunatnes vadītu pētniecību.

3. Kā to panākt: uz rīcību vērstas programmas trīs pīlāri

JRP nosaka prioritātes un galvenos mērķus trim pīlāriem — **IESAISTĪŠANĀS, IESPĒJU VEICINĀŠANA** un **SAIKNES VEIDOŠANA**, kas atspoguļo ES jaunatnes stratēģijas trīs galvenās darbības jomas.

¹⁴ Saskaņā ar [ANO Konvenciju par bērna tiesībām](#) un [ES uz cilvēktiesībām balstītu pieeju](#).

¹⁵ [Intersekcionāla pieeja](#) saskaņā ar attiecīgajiem ES politikas satvariem: *GAP III*, [LGBTIK līdztiesības stratēģija](#), [ES rasisma apkarošanas rīcības plāns](#), [Personu ar invaliditāti tiesību stratēģija](#).

¹⁶ [Dzimuma un vecuma rādītājs](#)

¹⁷ [Sadrumstalotība. Starptautisko datu par jaunatni kartēšana](#), JRC.

ES veicinās **Eiropas komandas pieeju**¹⁸ jaunatnes rīcības plāna īstenošanā, vienlaikus sadarbojoties ar galvenajiem partneriem un ieinteresētajām personām valsts, reģionālā un daudzpusējā līmenī.

3.1 Partnerība ar IESAISTĪŠANOS

Jaunieši pieprasa un ir pelnījuši visaptverošu pieeju jēgpilnas, iekļaujošas un efektīvas jauniešu līdzdalības nodrošināšanā. Šajā nolūkā līdzdalībai labvēlīgas vides nodrošināšanai ir jārada drošas jauniešiem un bērniem draudzīgas telpas un iespējas, vienlaikus dodot iespēju jauniešiem ar dažādu izcelsmi piedalīties demokrātiskā lēmumu pieņemšanā, palielinot informētību un stiprinot politikas veidotāju spējas strādāt ar jauniešiem.

ES ir apņēmusies stiprināt jaunatnes, jo īpaši jaunu sieviešu un meiteņu, jauniešu aktīvistu un organizāciju viedokļa paušanu un vadību visos pārvaldības līmeņos, sākot no iekšpolitikas un beidzot ar daudzpusējiem forumiem, kā arī ES procesos. Konferences par Eiropas nākotni Eiropas pilsoņu paneļdiskusijas, kurās piedalījās viena trešdaļa jauniešu (16–25 gadu vecumā), bija paraugs, kā radīt telpu starppaaudžu dialogam.

3.1.1 Jēgpilna jauniešu iesaistīšana ES ārējā darbībā

ES veicinās jaunatnes iestāžu iesaistīšanos, lai:

- sekmētu jauniešu iesaistīšanos ES ārējās politikas un darbību **izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā**;
- nodrošinātu turpmāku **pārskatatbildību par jaunatnes jautājumiem, izmantojot stratēģisku, iekļaujošu un līdzdalīgu komunikāciju**, lai uzrunātu jauniešus, tostarp bērnus, visā viņu daudzveidībā.

Jauniešu iesaistīšana ES iestāžu darbā **tiks panākta**, izmantojot:

- **ES platformu regulāram dialogam** ar jaunatnes organizācijām, kas ir jauns elements **Politikas forumā attīstības jautājumos**¹⁹. Tās galvenās iezīmes tiks noteiktas partnerībā ar jaunatnes organizācijām līdz 2023. gadam²⁰.
- **Starptautisko partnerību jaunatnes konsultatīvā padome**²¹, kas izveidota 2021. gadā, lai konsultētu Eiropas Komisiju par jauniešu līdzdalību ārējā darbībā.
- **Obligāta apspriešanās ar jaunatnes organizācijām Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta “Eiropa pasaulē”**

¹⁸ [Eiropas komandu veido Eiropas Savienība, ES dalībvalstis, ieskaitot to īstenošanas aģentūras un valsts attīstības bankas, kā arī Eiropas Investīciju banka \(EIB\) un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka \(ERAB\).](#)

¹⁹ [Politikas forums attīstības jautājumos](#)

²⁰ Sinerģiju un paraugprakses apmaiņu varētu nodrošināt ar topošo ES bērnu līdzdalības platformu.

²¹ [Jaunatnes konsultatīvā padome](#)

(NDICI — “Eiropa pasaulē”)²² plānošanas procesā.

- **valstu ceļvežus ES sadarbībai ar pilsonisko sabiedrību**, integrējot jaunatnes viedokli un nodrošinot jaunatnes organizāciju jēgpilnu līdzdalību;
- **jaunatnes konsultatīvās struktūras**, kas sniedz konsultācijas ES delegācijām (ESD) par prioritātēm konkrētām valstīm. Līdz 2027. gadam tās būs ieviestas lielākajā daļā partnervalstu.
- **Uzlabotas ES personāla institucionālās spējas un īpašās zināšanas** par to, kā strādāt ar jauniešiem un viņu labā, un par bērnu aizsardzību, izmantojot apmācību, pamatnostādnes un labas prakses apmaiņu. Līdz 2024. gadam 80 % ES delegāciju būs jaunatnes kontaktpunkti.

3.1.2 Jauniešu iesaistes uzlabošana reģionālā un daudzpusējā līmenī

Pēdējos gados jaunatne arvien vairāk atbalsta daudzpusējus globālu problēmu risinājumus.

- Veicināt jēgpilnu **jauniešu līdzdalību daudzpusējās politikas veidošanā**, veicot turpmākus pasākumus saistībā ar ANO ģenerālsēdētāja ziņojumu par “**Mūsu kopīgo programmu**”²³ un atbalstot ANO Jaunatnes lietu biroja²⁴ izveidi.
- Iesaistīt jauniešus diskusijās par **reģionālām partnerībām un sadarbību**, piemēram, ES attiecībās ar Āfriku, Āziju, Latīņameriku un Karību jūras reģionu, kaimiņreģiona²⁵ valstīm, Vidusjūras reģionu un Persijas līča valstīm.

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES uzsāks**:

- **programmu ES jaunatnes delegātiem ANO**, kura atbalstīs dzimumu ziņā līdzsvarotu un daudzveidīgu jauniešu līdzdalību daudzpusējos forumos un stiprinās viņu spēju efektīvi veicināt daudzpusējas politikas veidošanu. ES atbalstīs oficiālu jaunatnes dialogu kā pastāvīgu iezīmi Sieviešu statusa komisijā un ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām līgumslēdzēju valstu konferencē un veicinās koordināciju starp ES jaunatnes delegātiem ANO Vispārējā konvencijā par klimata pārmaiņām, ANO Vides asamblejā un citos daudzpusējos procesos;
- **ĀS un ES jaunatnes laboratoriju**, kas uzlabos dialogu ar jaunatni par Āfrikas un ES partnerību²⁶, atbalstot jauniešus un jauniešu organizācijas no Āfrikas, Eiropas un diasporas, lai kopīgi rastu risinājumus globālām problēmām.

ES arī **turpinās sekmēt jauniešu iesaisti reģionālā un daudzpusējā līmenī**, izmantojot šādas esošās iniciatīvas:

- iniciatīvu “**Jaunās Vidusjūras reģiona balsis**” (*Young Mediterranean Voices*), kas atbalsta sadarbību starp jauniešiem abos Vidusjūras krastos sabiedrības dzīves jautājumos un vietējās un reģionālās pārveides iniciatīvās. Programma *Erasmus+*

²² [Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments “Eiropa pasaulē”](#)

²³ [ANO “Mūsu kopīgā programma”](#)

²⁴ [ANO Rezolūcija A/RES/76/306](#)

²⁵ [ES kaimiņattiecības un paplašināšanās](#)

²⁶ [ES un Āfrikas partnerība](#) un [6. ES un ĀS samits](#)

atbalstīs arī spēju veidošanu jaunatnes jomā Rietumbalkānos un Vidusjūras dienvidu reģionā;

- programmu **EU4Youth**, kas veicina jauniešu līdzdalību un līderību politikas veidošanā **Austrumu partnerībā**²⁷, **sevišķi Ukrainā**.
- **jauno Eiropas vēstnieku tīklu** Rietumbalkānos un Austrumu partnerības ietvaros un **labas gribas vēstnieku tīklu** dienvidu kaimiņreģionā;
- Jauniešu iesaistes veicināšana saistībā ar **jauno programmu Vidusjūras reģionam**²⁸, konkrēti pamatojoties uz Savienības Vidusjūrai jaunatnes stratēģiju 2030. gadam un **ES un Persijas līča reģiona stratēģisko partnerību**²⁹.
- Jauniešu iesaistīšana turpmākajos reģionālajos procesos Āzijā, Latīņamerikā un Karību jūras reģionā vai citos reģionos, piemēram, **ES un ASEAN Jauno līderu forumā**.
- **ES makroreģionālās stratēģijas**, jauniešu iesaiste to pārvaldībā un politiskajos dialogos, un **Interreg** programmas, kas atbalsta jauniešu iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā, finansē jaunatnes darbības un veicina brīvprātīgo jaunatnes iniciatīvu³⁰.
- **Jauniešu līdzdalības kohortas 2023. gada Demokrātijas samitā**³¹ līdzvadišana.

3.1.3 Jauniešu pilsoniskajai un politiskajai līdzdalībai labvēlīga vide

Jauniešu un bērnu līdzdalība oficiālos politiskajos procesos visā pasaulē joprojām ir zema, jo pastāv strukturāli šķēršļi, kultūras aizspriedumi un ir vājinājusies uzticēšanās demokrātiskām iestādēm³². Prasība pilnībā atzīt un aizsargāt jauniešu cilvēktiesības, tostarp vārda un bēdrosanās brīvību, līdzdalību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē un jo īpaši godīgās, iekļaujošās, pieejamās, pārredzamās un miermīlīgās vēlēšanās ir būtiska daļa no ES rīcības **labas pārvaldības, demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību jomā** partnervalstīs.

ES rīcības mērķis ir:

- veicināt **politisko dialogu ar partnervalstīm par jauniešu un bērnu iesaisti un līdzdalību**;
- sekmēt **jauniešu iekļaušanu politiskajos un rīcībpolitikas dialogos ar valsts iestādēm**³³;
- nodrošināt **meiteņu jēgpilnu iekļaušanu, līdzdalību un vadību lēmumu pieņemšanā**;

²⁷ [Austrumu partnerība](#)

²⁸ [Jauna programma Vidusjūras reģionam](#) un [Savienības Vidusjūrai jaunatnes stratēģija 2030. gadam](#)

²⁹ [Stratēģiska partnerība ar Persijas līča reģiona valstīm](#)

³⁰ [ES makroreģionālās stratēģijas, jauniešu manifesti, Interreg brīvprātīgo jauniešu iniciatīva](#)

³¹ [Demokrātijas samits](#)

³² [Jaunatne un apmierinātība ar demokrātiju](#)

³³ Piemēram, ES Arktikas politika veicina politikas veidotāju dialogu ar Arktikas jauniešiem, lai rastu izpratni par pašreizējām problēmām Arktikā, iesaistītu jauniešus ES stratēģijas īstenošanā un nodrošinātu tās ilgtspēju.

- stiprināt **valstu spējas** strādāt jauniešu labā un ar tiem un atbalstīt attiecīgos **valstu jaunatnes politikas** satvarus, ņemot vērā **starppaaudžu taisnīguma un dialoga principu**;
- atbalstīt **jauniešu pilsonisko līdzdalību, brīvprātīgo darbu un līderību**;
- iestāties par **jauniešu iekļaušanu politisko partiju sarakstos**, lai iegūtu vietas un celtu viņu spēju kandidēt;
- paplašināt **piekļuvi valsts personu apliecinošiem dokumentiem un vēlēšanu reģistriem**, lai nodrošinātu balsttiesības;
- stiprināt **gados jauno aktīvistu un cilvēktiesību aizstāvju**, tostarp **LGBTIK** aizstāvju, **aizsardzību**, kā arī cīnīties pret rasistisku retoriku, naida runu un dezinformāciju tiešsaistē, vienlaikus aizstāvēt vārda brīvību.

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES uzsāks**:

- iniciatīvu “Jaunatne un sievietes demokrātijā”, kas veicinās politisko plurālismu un demokrātisko procesu iekļautību, uzlabojot jauniešu un sieviešu līdzdalību visos sabiedriskās dzīves aspektos. Jauniešu loma politiskajās partijās un parlamentos tiks stiprināta, veidojot spējas, ar tīklošanas palīdzību, izmantojot mācīšanos no līdzbiedriem un nodrošinot mentoringu. Šī iniciatīva atbalstīs vietējās organizācijas un jaunos aktīvistus saistībā ar institucionālo uzraudzību, korupcijas apkarošanu, iedzīvotāju vēlēšanu novērošanu, demokrātisko reformu aizstāvību, pilsonisko izglītību, tiesībām balsot, biedrošanās un pulcēšanās brīvībām un cilvēktiesību veicināšanu.

ES arī turpinās veicināt **jauniešu pilsonisko un politisko līdzdalību partnervalstīs**, izmantojot šādas **esošās iniciatīvas**:

- **jauno ES cilvēktiesību aizstāvju mehānismu**, lai novērstu konkrētu apdraudējumu, ar ko saskaras gados jaunie cilvēktiesību aizstāvji un aktīvist;
- **Globālo cilvēktiesību tīklu** kā nozīmīgu pasaules mēroga cilvēktiesību izglītības centru;
- jaunatnes politikas laboratorijas kaimiņreģionā, Rietumbalkānos³⁴ un Rietumeiropas valstīs, kas nav ES dalībvalstis, lai veicinātu inovatīvas iespējas iesaistīt jauniešus politikas dialogos, kopīgi izveidot un uzraudzīt ar jaunatni saistītas politikas

³⁴ [ES sadarbība ar Rietumbalkāniem](#)

īstenošanu un stiprināt jauniešu līdzdalības mehānismus.

- “Erasmus+”³⁵, lai atbalstītu jauniešu vadītas iniciatīvas Turcijā, Rietumbalkānos un kaimiņreģiona valstīs.
- Cilvēces attīstības iniciatīvas, kuru pamatā ir programma **EUROsocial+**, lai atbalstītu politikas centienus Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, iesaistot jauniešus ar mērķi uzlabot iekļaujošu piekļuvi veselības aprūpei, izglītībai, darba tirgum, labai pārvaldībai un politiskai līdzdalībai.

3.1.4 Ieguldījums Jaunatnes, miera un drošības programmas īstenošanā

ES un tās dalībvalstis pilnībā atbalsta trīs secīgās ANO Drošības padomes (ANO DP) rezolūcijas par Jaunatnes, miera un drošības programmu un to globālu īstenošanu. Padomes 2020. gada jūnija secinājumos par jaunatni ārējā darbībā ES dalībvalstis uzsvēra nepieciešamību aktīvi un iekļaujoši iesaistīt jauniešus centienos veidot ilgstošu mieru, sekmēt tiesiskumu un samierināšanu, kā arī vērsties pret vardarbīgu ekstrēmismu. ES ir apņēmusies strādāt atbilstoši sfērām, kas iezīmētas ANO DP 2250. rezolūcijā: līdzdalība, aizsardzība, novēršana, partnerības un atbrūnošanās, demobilizācija un reintegrācija. Tas kļūst arvien svarīgāk konfliktu situācijās visā pasaulē, sevišķi Āfrikā un Tuvajos Austrumos, kā arī sakarā ar pašreizējo Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

ES rīcības mērķis ir:

- atbalstīt **iekļaujošu un jēgpilnu jaunatnes līdzdalību** valsts un starptautiskajos mehānismos ilgstoša miera un konfliktu risināšanas veicināšanai;
- veicināt iekļaujošas partnerības ar **gados jaunajiem miera veidotājiem** un starp tiem un atbalstīt **jauniešu līdzdalību un vadību miera veidošanā**;
- palielināt **atbalstu jaunām sievietēm un meitenēm nestabilās un konfliktu skartās valstīs** saskaņā ar sieviešu, miera un drošības programmu;
- pilnveidot jaunatnes dimensiju **miera starpniecības jomā**, cita starpā izstrādājot konkrētus norādījumus un attīstot spēju veidošanu;
- stiprināt sadarbību jaunatnes miera un drošības jomā **ar starptautiskām organizācijām** un integrāciju dialogos par konfliktu novēršanu, starpniecību vai drošības sektora reformu;
- izstrādāt iniciatīvas vardarbīga ekstrēmisma, jo īpaši **radikalizācijas tiešsaistē**³⁶, apkarošanai.
- **aizsargāt bērnus bruņotos konfliktos**, novērst un izbeigt vardarbību (tostarp seksuālo vardarbību), veicināt starptautisko humanitāro tiesību ievērošanu, piedāvāt psihosociālu atbalstu un piekļuvi bērniem draudzīgai tiesu sistēmai un palīdzību nepavadītiem un nošķirti bērniem, arī saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

Lai īstenotu **Jaunatnes, miera un drošības programmu**, ES:

- izmantos atbilstošus **daudzpusējus forumus**, tostarp ANO, lai veicinātu jaunatnes iekļaušanu un Jaunatnes, miera un drošības (JMD) programmas īstenošanu;

³⁵ [Programma “Erasmus+”, ko finansē no ārējās darbības instrumentiem](#)

³⁶ [Padomes secinājumi par terorisma un vardarbīga ekstrēmisma novēršanu un apkarošanu](#)

- **uzlabos jutīgumu attiecībā uz jauniešiem** ES konfliktu agrīnās brīdināšanas sistēmā un konfliktu analīzē, pievēršot uzmanību paaudžu dinamikai un konkrētām preventīvām darbībām, ietverot jaunatnes perspektīvu;
- integrēs **JMD programmu ES politiskajos dialogos**;
- izstrādās konkrētus **norādījumus jaunatnei ES miera starpniecības jomā**;
- pārskatīs un atjauninās **ES pamatnostādnes par bērniem un bruņotiem konfliktiem**, lai stiprinātu ES rīcību nolūkā aizsargāt bruņotos konfliktos cietušus bērnus;
- **pilnveidos ES personāla spējas Jaunatnes miera un drošības programmas jomā**, piemēram, konfliktu novēršanas un starpniecības apmācībās Eiropas Ārējās darbības dienestā;
- iekļaus jaunatnes, miera un drošības dimensiju **konfliktu novēršanas un krīžu pārvarēšanas** centienos;
- **sadarbosies ar attiecīgajām vietējām kopienām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām** tādu stratēģiju izstrādē, kas veicina jauniešu un bērnu pozitīvo lomu miera veicināšanā;
- **stratēģiskās partnerības ar Persijas līča reģionu** ietvaros atbalstīs iniciatīvas pētniecības un izglītības jomā, veicinot reģionālo drošību un stabilitāti;
- **Āfrikā** atbalstīs to, ka tiek īstenota iniciatīva par radikalizācijas apkarošanu *Extremely Together*, kā arī pašreizējā **sadarbība starp jaunatnes tīkliem un Sāhelas G5 izpildsekretariātu**.

3.2 Partnerība IESPĒJU VEICINĀŠANAI

Jaunieši var pilnvērtīgi izmantot savas iespējas, kad viņu balsis tiek uzklauskātas un tiek novērsta **nevienlīdzība**, kas ietekmē viņu dzīvi.

3.2.1 Izglītības pārveide

Kvalitatīva izglītība un mūžizglītība ir cilvēka pamattiesības un nodrošina vienlīdzību, aktīvu pilsoniskumu un ilgtspējīgu iztiku.

Pārāk daudziem bērniem un jauniešiem, sevišķi meitenēm un krīzes skartajām personām, joprojām ir liegta vienlīdzīga piekļuve bezmaksas un kvalitatīvai izglītībai. Diskriminācija, pamatojoties uz dzimumu, konflikti, ārkārtas humanitārās situācijas, vardarbība, nabadzība un skolotāju un skolu trūkums ir galvenie faktori, kas miljoniem cilvēku liedz izglītību agrīnā vecumā. Daudzi no viņiem ir pakļauti bērnu darbam³⁷, mūsdienu verdzībai³⁸, tostarp

³⁷ 160 miljoni bērnu vecumā no 5 līdz 17 gadiem ir iesaistīti bērnu darbā. Puse no viņiem veic bīstamu darbu (informācijas avots: [ILO/UNICEF](#)).

piespiedu darbam vai bērnu piespiedu laulībām, grūtniecībai³⁹ vai bērnu kareivju vervēšanai. Jauniešiem neaizsargātā stāvoklī, pārvietotām personām, minoritātēm un personām ar invaliditāti bieži tiek liegta izglītības iegūšana.

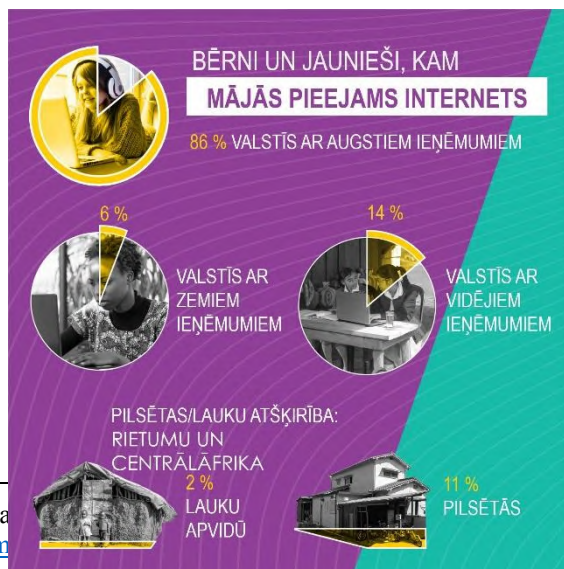
Covid-19 pandēmija ir pasliktinājusi izglītības sistēmu nopietnos trūkumus un nestabilitāti, tostarp digitālo plaisu⁴⁰. Pastāv reāls risks, ka vesela paaudze nonāks sarūkošu iespēju lejupejošā spirālē.

ES strādā pie tā, lai novērstu mācību krīzi un veicinātu vienlīdzīgu piekļuvi bezmaksas un kvalitatīvai izglītībai no pamatzglītības līdz pat terciārajai izglītībai. Eiropas Savienības mērķis ir ieguldīt izglītībā vismaz 10 % no “Globālās Eiropas” kopējā finansējuma Subsahāras Āfrikai, Latīņamerikai un Karību jūras reģionam, Āzijai un Klusā okeāna reģionam, tostarp izmantojot *Global Gateway*⁴¹ ieguldījumus.

Turklāt ES 10 % no humānās palīdzības finansējuma piešķir izglītībai ārkārtas situācijās un ieilgušu krīžu gadījumos⁴², lai sasniegtu visvairāk marginalizētos bērnus un jauniešus, tostarp bruņotu konfliktu reģionos un bēgļu uzturēšanās zonās.

ES rīcības mērķis ir:

- atbalstīt **uz pierādījumiem balstītas izglītības reformas** partnervalstīs, galveno uzmanību pievēršot piekļuvei, taisnīgumam, kvalitātei, iekļautībai, pārvaldībai, dzimumu līdztiesības pārveides programmām un finansējumam, kā arī turpinot darbu pēc **2022. gada ANO Izglītības pārveides samita**⁴³;
- veicināt **meiteņu izglītību**, lai panāktu vienlīdzīgu piekļuvi visu veidu izglītībai un apmācībai;
- atbalstīt **visaptverošu dzimumizglītību** visiem jauniešiem, jo īpaši marginalizētiem pusaudžiem, LGBTIK jauniešiem un jauniešiem ar invaliditāti;
- **izbeigt bērnu darbu** ar Komisijas pilnīgas neiecietības pieeju, izmantojot tiesību aktus⁴⁴, korektīvus un profilakses pasākumus, tostarp bērnu darba ņēmēju reintegrāciju izglītībā un apmācībā saskaņā ar Durbanas aicinājumu rīkoties⁴⁵;

³⁸ SDO uzskata, ka mūsdienu verdzība galvenokārt izpaužas Saskaņā ar [SDO/IOM 2022. gada piespiedu darba aplēsēm](#) bērnu.

³⁹ 127 miljoni meiteņu pamatskolas un vidusskolas vecumā neapmeklē skolu, [UNESCO](#).

⁴⁰ [Bērni un jaunieši ar piekļuvi internetam mājās, UNICEF](#).

⁴¹ Stratēģija [Global Gateway](#)

⁴² [Pazinojums par izglītību ārkārtas situācijās un ieilgušu krīžu gadījumos](#)

⁴³ [2022. gada ANO Izglītības pārveides samits](#)

⁴⁴ [Priekšlikums regulai par tādu produktu aizliegšanu Savienības tirgū, kas izgatavoti, izmantojot piespiedu darbu](#)

- nodrošināt piekļuvi **drošai un kvalitatīvai izglītībai humanitāro krīžu laikā**, līdz minimumam samazināt ietekmi uz tiesībām uz izglītību un palīdzēt iestādēm atsākt sniegt izglītības pakalpojumus krīzes laikā vai pēc tās;
- investēt **skolotājos**, lai uzlabotu mācību rezultātus un bērnu un jauniešu sociāli emocionālo attīstību;
- veicināt **21. gadsimta dzīves un darba prasmes**, tostarp pilsoniskās sabiedrības, klimata pārmaiņu, vides, plašsaziņas līdzekļu un kultūras lietotprasmes jomā⁴⁶;
- ieguldīt **kvalitatīvā un iekļaujošā digitālajā izglītībā**, lai nodrošinātu, ka jauniešiem un skolotājiem ir digitālās pamatprasmes un iespēja apgūt specializētas digitālās prasmes⁴⁷ atbilstoši viņu profesionālajiem centieniem, un stiprināt noturību pret dezinformāciju. Tas ietver arī piekļuves uzlabošanu cenas ziņā pieejamam, stabilam un ātrdarbīgam internetam⁴⁸.

Lai sasniegtu šos mērķus, ES:

- palielinās **finansējumu, paplašinās politisko dialogu un tehnisko palīdzību**, lai atbalstītu partnervalstu centienus sasniegt 4. IAM par kvalitatīvu izglītību⁴⁹.

ES arī turpinās atbalstīt izglītības pārveidi:

- uzsāks jaunu **reģionālo skolotāju programmu Āfrikā**, kuras mērķis ir padarīt mācīšanu par pievilcīgu karjeru jauniešiem;
- vadīs atbalstu iniciatīvām **Globālā partnerība izglītībai**⁵⁰ un **“Izglītība nevar gaidīt”**⁵¹, kas ar kvalitatīvas izglītības palīdzību dod iespējas meitenēm, pusaudžiem un neaizsargātām grupām;
- ieguldīs **formālās un neformālās mācīšanās iespējās ārkārtas humanitārās situācijās**. ES programmas mazina izglītības un bērnu psihosociālās attīstības traucējumus krīzes apstākļos, piemēram, Sāhelā, Etiopijā, Afganistānā, Bangladešā, Sīrijā, Jemenā;
- sniegs ieguldījumu **sagrauto skolu atjaunošanā Ukrainā**;
- balstoties uz ilgstošiem ES centieniem atbalstīt izglītību konfliktu situācijās un mācoties no nesenās pieredzes, reaģējot uz Krievijas iebrukumu Ukrainā, sadarbosies ar partnervalstīm un humānās palīdzības organizācijām, lai **atvieglotu bērnu un gados jaunu bēgļu piekļuvi izglītībai** un attiecīgām ES programmām uzņēmējā valstī.

⁴⁵ [Durbanas aicinājums rīkoties](#)

⁴⁶ Arī Eiropas skolu modelis piedāvā atbilstošus piemērus, ko varētu izmantot visā pasaulē.

⁴⁷ [Eiropas satvars pilsoņu digitālai kompetencei](#)

⁴⁸ [Digitālās izglītības rīcības plāns](#)

⁴⁹ Izglītība ir prioritāte 80 ES daudzgadu indikatīvajās programmās partnervalstīs.

⁵⁰ [Globālā partnerība izglītībai](#)

⁵¹ [“Izglītība nevar gaidīt”](#)

3.2.2 Jauniešu piekļuves uzlabošana ekonomiskajām iespējām

Pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana jauniešiem ir nesaraunami saistīta ar **kvalitatīvu darbvietu radīšanu**, cīņu pret trausliem un nestabiliem ienākumiem un pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības iespēju pieejamību, vienlaikus veicinot dzimumu līdztiesību un nediskrimināciju, arī nolūkā ierobežot **intelektuālā darbaspēka emigrāciju**.

ES rīcības mērķis ir:

- atbalstīt jauniešu **līdzdalību ekonomikas lēmumu pieņemšanā un sociālajā dialogā**, lai veicinātu jauniešiem labvēlīgākus ieguldījumus un uzņēmējdarbības vidi;
- sekmēt **pienācīgas kvalitātes nodarbinātības programmu**⁵², kas izglīto jauniešus par viņu darba pamattiesībām un atbalsta partnervalstis **sociālā nodrošinājuma un aktīvu darba tirgus pasākumu izstrādē**;
- veicināt **jauniešu nodarbināmību**, atbalstot partnervalstu centienus uzlabot profesionālo izglītību un apmācību (PIA) un labāk saskaņot izglītības sistēmas ar darba tirgus iespējām;
- atbalstīt **jauniešu uzņēmējdarbību, jauniešu vadītus mikrouzņēmumus, mazos un vidējos uzņēmumus**, īpašu uzmanību pievēršot jaunām sievietēm;
- nodrošināt jauniešiem zaļās prasmes un atbalstīt **pienācīgas kvalitātes nodarbinātību jauniešiem un uzņēmējdarbības iespējas zaļajā ekonomikā**, tostarp reģeneratīvajā lauksaimniecībā un ilgtspējīgā lauksaimniecības pārtikas nozarē;
- veicināt gados vecāku un gados jaunāku darba ņēmēju **starppaaudžu mācīšanos**;
- sekmēt ilgtspējīgu, dzimumsensitīvu un atbildīgu **korporatīvo rīcību** un pārvaldību, nodrošinot vides un cilvēktiesību pilnīgu ievērošanu⁵³;
- veicināt **jauniešu pāreju uz oficiālo ekonomiku** un paplašināt **sociālo aizsardzību** neoficiāli nodarbinātiem jauniešiem;
- atbalstīt **Bērnu darba ļaunāko formu konvenciju**⁵⁴, palīdzot trešām valstīm izstrādāt rīcības plānus pret bērnu darbu;
- integrēt **jauniešu nodarbinātības ietekmes novērtējumus** programmās, kas atbalsta agroekoloģiju, zaļo un digitālo pārkārtošanos, tostarp **Global Gateway** investīcijās.

⁵² [Pazinojums par pienācīgas kvalitātes nodarbinātība visā pasaulē](#)

⁵³ [Priekšlikums direktīvai par uzņēmumu pienācīgu rūpību attiecībā uz ilgtspēju](#)

⁵⁴ [Konvencija 182/1999](#)

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES uzsāks:**

- reģionālo **Eiropas komandas iniciatīvu par iespējās balstītām prasmēm un PIA** Āfrikā, lai veicinātu apmaiņu saistībā ar publiskā un privātā sektora partnerībām, ļaujot jauniešiem atrast darbu;
- **Garantijas jauniešiem** īstenošanu saskaņā ar ES modeli, lai uzlabotu pāreju no skolas uz darbu **Rietumbalkānos**⁵⁵ un izpētītu līdzīgu shēmu aktivizēšanas iespējas Austrumu partnerības reģionā un Ziemeļāfrikā.

ES arī turpinās sekmēt **jauniešu nodarbinātību un uzņēmējdarbību**, izmantojot šādas **esošās iniciatīvas:**

- **Erasmus+** spēju veidošanas projekti, kam jāveicina PIA pieejamība un reaģētspēja paplašināšanās valstīs un kaimiņvalstīs, Subsahāras Āfrikā un Latīņamerikā un Karību jūras reģionā;
- **atbalsts valsts iestādēm Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā**, lai jauniešus, jo īpaši sievietes, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), atkal iesaistītu izglītības sistēmā un darba tirgū. Savienības Vidusjūrai reģionālā nodarbinātības un darba platforma un tās rīcības ceļvedis 2022.–2025. gadam koncentrēsies uz jauniešiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, un attīstīs “prakses kopienas” izmantošanu;
- ES iniciatīvas jauniešu uzņēmējdarbībai un uzlabotai **jauniešu vadītu uzņēmumu** piekļuvei finansējumam, piemēram, nesen uzsāktā **Eiropas komandas iniciatīva “Ieguldījumi jaunajos uzņēmumos Āfrikā”**, **Āfrikas–Eiropas digitālās inovācijas tilts**, **Jaunais kurss jauniešiem Austrumu partnerībā** un **EU4Youth Nodarbinātības un uzņēmējdarbības mehānisms**;
- inovatīvas ieguldījumu shēmas, kas izveidotas saskaņā ar **Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai+** ar starptautiskām finanšu iestādēm, lai atbildētu uz jauniešu īpašajām vajadzībām, piemēram, **NASIRA riska dalīšanas mehānismu**;
- jaunā **ES globālā rīcība bērnu darba izbeigšanai**, kuras mērķis ir stiprināt darba inspekcijas sistēmas, lai uzraudzītu bērnu darba tiesību aktu īstenošanu;
- **Eiropas Izglītības fonda**⁵⁶ darbs, atbalstot partnervalstis cilvēkkapitāla stiprināšanā un **PIA sistēmu kvalitātes** uzlabošanā. Tādas programmas kā **DARYA** Vidusāzijā veicina labākas un iekļaujošākas izglītības, apmācības un nodarbinātības sistēmas;

⁵⁵ [Garantija jauniešiem](#)

⁵⁶ [Eiropas Izglītības fonds](#)

- **Eiropas Mācekļību alianse** mācekļības kvalitātes uzlabošanai un **programma “Erasmus jaunajiem uzņēmējiem”**⁵⁷, kas piedāvā līdzīga līmeņa darbiniekiem apmaiņu ar uzņēmējdarbības zināšanām paplašināšanās reģionā.

3.2.3 Jauniešu spējas veicināt ilgtspējīgu attīstību un virzīt zaļo un digitālo pārkārtošanos stiprināšana

Jaunieši bieži ir **spēks, kas virza inovatīvus risinājumus un uzvedības maiņu un paātrina to ieviešanu** vietējā līmenī. Tomēr, lai viņu idejas pārveidotu par pārmaiņas veicinošām iniciatīvām, ir jāuzlabo jauniešu prasmes un sadarbības tīkli, jāspēj izdarīt apzinātas izvēles, piedalīties drošā digitālajā vidē un piekļūt finansējuma iespējām.

ES rīcības mērķis ir:

- palielināt spēju veidošanu un **finansējumu jaunatnes organizācijām**;
- nodrošināt resursus, lai izstrādātu un paplašinātu jauniešu vadītus **inovatīvus un ilgtspējīgus risinājumus**;
- atbalstīt **jauniešu sociālo uzņēmējdarbību**⁵⁸ kā uzņēmējdarbības modeli, lai sabalansētu ekonomikas progresu un ilgtspēju;
- dot iespēju jauniešiem piedalīties **lēmumu pieņemšanā un politikas dialogos par klimatu, vidi un katastrofu riska mazināšanu**;
- veicināt **meiteņu un sieviešu līdzdalību un vadību**, lai nodrošinātu dzimumu līdztiesības principiem atbilstošas stratēģijas tādās jomās kā vides aizsardzība, klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām, tostarp ūdens resursi;
- stiprināt **jauniešu, tostarp meiteņu, līdzdalību digitālajā pārejā** un atbalstīt pozitīvu un drošu digitālo vidi, popularizējot **Eiropas deklarāciju par digitālajām tiesībām un principiem digitālajai desmitgadei**⁵⁹ un stratēģiju **“Bērniem labāks internets” (BIK+)**⁶⁰, tostarp jauniešu līdzdalības pasākumus un atbalstu spēju veidošanai;
- veicināt **jauniešiem draudzīgu digitālo rīku izmantošanu**, lai palielinātu informētību par dabas krīzi, izmantojot tādas iniciatīvas kā **“Apputeksnētāju parks”**⁶¹.

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES uzsāks**:

- **Jauniešu iespēcināšanas fondu** — jaunu izmēģinājuma iniciatīvu, kas atbalstīs vietējās jauniešu organizācijas un jauniešu vadītas iniciatīvas. Fonda vispārējais mērķis ir veicināt jauniešu ieguldījumu IAM sasniegšanā savās kopienās. Tas ietvers divus īpašus tematiskos komponentus, kam jāveicina jaunatnes darbības vides un klimata pārmaiņu jomā un neaizsargātu un marginalizētu jauniešu iekļaušana. Elastīgākā un pieejamākā veidā fonds nodrošinās jauniešiem

⁵⁷ [Erasmus jaunajiem uzņēmējiem](#)

⁵⁸ [Rīcības plāns sociālajai ekonomikai](#)

⁵⁹ [Eiropas deklarācija par Eiropas digitālajām tiesībām un principiem](#)

⁶⁰ [Jaunā ES stratēģija “Bērniem labāks internets” \(BIK+\)](#)

⁶¹ [Apputeksnētāju parks](#)

draudzīgus, maza mēroga finansēšanas mehānismus un paātrinātāja tipa atbalstu, lai izvērstu nozīmīgas iniciatīvas (piemēram, apmācību, mācīšanos no līdzbiedriem, mentorēšanu, tīklu veidošanu, aizstāvību). Jaunieši tiks iesaistīti programmas pārvaldībā, tostarp uzraudzībā un ziņošanā.

ES arī nodrošinās **finansējumu un spēju veidošanu jaunatnes organizācijām, izmantojot:**

- **tematisko programmu pilsoniskās sabiedrības organizācijām NDICI** — “Eiropa pasaulē” ietvaros;
- **programmu Erasmus+;**
- **programmu EU4Youth.**

3.2.4 Atbalsts veselībai, garīgajai un fiziskajai labklājībai un seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību pieejamībai

Veselība un labklājība ir priekšnoteikums tam, lai jaunieši varētu pilnībā īstenot savu potenciālu un aktīvi piedalīties sabiedrības dzīvē. Viņi saskaras ar milzīgām problēmām piekļuvē veselības aprūpes pakalpojumiem un informācijai, tostarp par seksuālo un reproduktīvo veselību un ar to saistītajām tiesībām (*SRHR*) un garīgo veselību. Covid-19 pandēmija un konflikti situāciju vēl vairāk saasinājuši. Garīgo veselību ietekmē arī ilgtermiņa perspektīvas zudums, kas saistīts ar klimata pārmaiņām, ieilgušiem kariem, piespiedu pārvietošanu, rasismu vai dezinformāciju.

ES rīcības mērķis ir:

- **stiprināt veselības aprūpes sistēmas, novērst nevienlīdzību un virzīties uz vispārēju veselības aprūpes nodrošinājumu**, sākot ar mātes un perinatālo veselību;
- atbalstīt visaptverošus, drošus, iekļaujošus un **bērniem un jauniešiem draudzīgus veselības aprūpes pakalpojumus (tostarp garīgās veselības un digitālos veselības pakalpojumus)**;
- veicināt **jauniešiem draudzīgu SRHR vispārēju pieejamību** ar kvalitatīviem un cenas ziņā pieejamiem pakalpojumiem un informāciju, tostarp visaptverošu dzimumaudzināšanu, HIV un AIDS profilaksi un ārstēšanu, galveno uzmanību pievēršot pusaugu meitenēm un LGBTIK jauniešiem;
- aizsargāt jauniešus no tabakas un saistīto izstrādājumu kaitīgās ietekmes, atbalstot **PVO Pamatkonvencijas par tabakas kontroli** un tās **Protokola par tabakas izstrādājumu nelikumīgas tirdzniecības ierobežošanu** pilnīgu īstenošanu.

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES palīdzēs veicināt jauniešu veselību un labklājību ar:**

- jauniešiem draudzīgu pieeju jaunajai **ES vispārējai veselības aizsardzības**

stratēģijai;

- jaunu **reģionālu Eiropas komandas iniciatīvu seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību vides nodrošināšanai**, lai palīdzētu panākt **vispārēju seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību tvērumu Āfrikā**;
- iniciatīvu *Spotlight*⁶², kas palīdz izskaust ar dzimumu saistītu vardarbību Āfrikā, Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, Āzijā un Klusā okeāna reģionā, novēršot un izskaužot **sieviešu dzimumorgānu kropļošanu un izbeidzot piespiedu un agrīnas laulības**.

3.3 Partnerība SAIKNES VEIDOŠANAI

ES mērķis ir veicināt jauniešu mobilitāti, apmaiņu un tīklošanu kā būtisku stratēģijas *Global Gateway* cilvēku personisko kontaktu aspektu. Mērķis ir nodrošināt dažādību un iekļaujošu vidi, īpašu uzmanību pievēršot sociālajiem un ekonomiskajiem šķēršļiem, digitālajai plaīnai un ar dezinformāciju saistītajiem riskiem.

3.3.1 Mobilitātes iespēju palielināšana izglītības, apmācības un darba jomā

Mācības, stažēšanās vai darbs ārzemēs veicina jauniešu izglītības, profesionālos un personīgos sasniegumus, kā arī starpkultūru izpratni un inovācijas.

ES rīcības mērķis ir:

- veicināt **iekļaujošu mācību mobilitāti** un mācību iespēju palielināšanu;
- sekmēt apmaiņu jauniešu **profesionālās un personīgās izaugsmes nolūkiem**.

Lai sasniegtu šos mērķus, **ES atbalstīs jauniešu mobilitāti**, izmantojot:

- vairākas iniciatīvas ES un Āfrikas ieguldījumu paketes *Global Gateway* ietvaros, piemēram, **Āfrikas Akadēmiskās mobilitātes shēmu, Āfrikas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas un akreditācijas saskaņošanas iniciatīvu un Āfrikas Kontinentālo kvalifikāciju sistēmu**, lai i) veicinātu jauniešu mobilitāti Āfrikā un sadarbībā ar ES, ii) stiprinātu kontinentālo integrāciju, iii) palielinātu Āfrikas kā studiju galamērķa pievilcību un iv) uzlabotu jauniešu nodarbināmību;
- programmu **Erasmus+ un Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības**, kas atbalsta studentu, darbinieku un pētnieku profesionālo un personīgo izaugsmi;
- programmu **EU-ASEAN SHARE**, kas veicina augstākās izglītības un stipendiju harmonizāciju;

⁶² [Iniciatīva Spotlight](#)

- **ES Reģionālo trasta fondu reaģēšanai uz krīzi Sīrijā un Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā** ar stipendijām gados jauniem bēgļiem, lai viņi varētu piekļūt izglītībai, apgūt prasmes un kļūt pašpalāvīgi;
- **Rietumbalkānu skolu apmaiņas programmu “Superskolas”**, kas ceļ prasmju un zināšanu līmeni, sekmējot samierināšanu un starpkultūru dialogu starp skolām, skolēniem un kopienām;
- **Eiropas komandas iniciatīvu “Studē Eiropā!”**, kas jauniešiem visā pasaulē sniedz informāciju par studiju, pētniecības un stipendiju iespējām ES;
- iespējām jauniešiem ceļot, studēt, strādāt vai mācīties ES saskaņā ar iecerētajām **talantu partnerībām**⁶³ ar noteiktām partnervalstīm Āfrikā un Āzijā, kā arī potenciāli saskaņā ar **ES jauniešu mobilitātes shēmu**, kuras īstenošanas iespējas tiek pētītas.

3.3.2 Jauniešu kontaktu veicināšana

Jaunieši vēlas **kontaktēties un apmainīties idejām** ar vienaudžiem visā pasaulē.

ES rīcības mērķis ir:

- veicināt jauniešu līdzdalību **globālajā pilsoniskuma izglītībā**, lai kopīgi izprastu globālos izaicinājumus, un mudināt viņus kopīgi rīkoties;
- palielināt **tīklošanas iespējas** jauniešiem, tostarp mācīšanos no līdzbiedriem un apmaiņu;
- sekmēt jauniešu, tostarp pirmiedzīvotāju, līdzdalību kultūras jomā un **starpkultūru un starpreliģiju dialogos**, apkarojot diskrimināciju un rasismu;
- celt jauniešiem paredzētās **informācijas kvalitāti un atbildību**, kā arī uzlabot bērniem un jauniešiem draudzīgu saziņu.

Lai veicinātu savstarpēju mācīšanos un sapratni, **ES sāks**:

- **Āfrikas un Eiropas Jaunatnes akadēmiju**, kas sniegs iespējas jaunajiem līderiem attiecīgajās jomās un kopienām sazināties, organizēt apmaiņu, uzlabot savas līdera prasmes un izveidot pārmaiņu veicinātāju tīklu.

ES arī turpinās **sekmēt jauniešu savstarpējos kontaktus**, izmantojot šādas **esošās iniciatīvas**:

⁶³ [Talantu partnerības tika](#) uzsāktas 2021. gadā kā viens no jaunā Migrācijas un patvēruma pakta ārējās dimensijas galvenajiem aspektiem, un tās būs pamats visaptverošam politikas satvaram un finansiālajam atbalstam, kam stratēģiski jāiesaista galvenās partnervalstis visās migrācijas pārvaldības jomās. To mērķis ir stiprināt sadarbību starp ES, dalībvalstīm un partneriem un veicināt darbaspēka starptautisko mobilitāti un talantu attīstību savstarpēji izdevīgā veidā.

- **ES absolventu iniciatīvu un publiskās diplomātijas pasākumus**, ļaujot gados jauniem ES programmu dalībniekiem veidot globālos un vietējos tīklus un informēt savus līdzbiedrus, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošus jauniešus, par ES un tās dalībvalstu piedāvātajām iespējām;
- **Eiropas Jaunatnes portālu** ar uzlabotu piekļuvi kvalitatīvai informācijai par iniciatīvām un iespējām jauniešiem partnervalstīs;
- **programmu izglītības un izpratnes veicināšanai attīstības jomā (DEAR)**, kas lielāku uzmanību veltīs jauniešu līdzdalībai un veicinās jauniešu iesaistīšanos visā pasaulē;
- **globālo Erasmus+ absolventu mentoringa shēmu**, kas ļauj sazināties programmas Erasmus+ absolventiem ar potenciālajiem programmas Erasmus+ dalībniekiem arī ārpus ES;
- jauno programmu **Youth Europe Sahel**, lai atbalstītu jauniešu līdzdalību un veicinātu starpkultūru dialogu, cilvēku kohēziju un cilvēktiesības un radītu platformu jauniešu informēšanai reģionā par personīgās un profesionālās izaugsmes iespējām;
- **globālo kultūras attiecību programmu un pasākumus Āfrikas un Eiropas māksliniekiem**, lai veicinātu starpkultūru dialogu, mobilitāti un koprades iespējas gados jaunajiem māksliniekiem un kultūras darbiniekiem no partnervalstīm un ES;
- **Jauniešu reģionālās sadarbības biroju Rietumbalkānos**, sekmējot samierināšanu un sapratni starp jauniešiem, izmantojot starpreģionālās jauniešu apmaiņas un sadarbību;
- **Eiropas Solidaritātes korpusu**, kas mudina jauniešus piedalīties brīvprātīgā darba un solidaritātes projektos;
- **ES politikas un informēšanas partnerības**⁶⁴, kam jāuzlabo savstarpējā sapratne un uzticēšanās, izmantojot publiskās diplomātijas darbības;
- kampanjas, kas iesaista jauniešus visā pasaulē zaļās pārkārtošanās atbalstam, piemēram, **Green Track** vai gaidāmo iniciatīvu **#ReFashionNow**, lai dotu iespēju gados jauniem patērētājiem izmantot ilgtspējīgus tekstilizstrādājumus.

4. Uzraudzība un ziņošana

Komisija sadarbībā ar EĀDD uzraudzīs Jaunatnes rīcības plāna (JRP) izpildes progresu perioda vidū un beigās, regulāri ziņojot par ES palīdzības īstenošanu un saskaņā ar citiem politikas satvariem un saistībām cilvēktiesību, dzimumu līdztiesības un jaunatnes, miera un drošības jomā.

⁶⁴ [Politikas un informēšanas partnerības](#)

Īstenošanas ziņojumos tiks uzskaitītas **institucionālās izmaiņas**, kas veiktas, lai stiprinātu **jaunatnes iesaistīšanos ES politikas veidošanā**, un **sekmes JRP mērķu sasniegšanā** pa tematiskajām prioritātēm. Plāna īstenošanas pirmajā gadā sadarbībā ar ekspertiem un jaunatnes partneriem tiks izstrādāta uzraudzības sistēma, kuras pamatā ir pēc vecuma sadalīti dati un jaunatni raksturojoši rādītāji.

JRP īstenošanas izvērtējums tiks uzsākts laikus, lai paspētu to iekļaut nākamajā plānošanas ciklā.

5. Secinājumi

Ar Jaunatnes rīcības plānu ES ārējā darbībā ES atzīst jauniešu **“kā sapņotāju un sapņu īstenotāju”**⁶⁵ būtisko nozīmi sarežģītu globālu problēmu risināšanā un veido pamatu spēcīgai partnerībai starp viņiem un ES.

Ar tā īstenošanu ES atbalstīs jauniešu iesaistīšanos savā ārējā darbībā, piedāvās labvēlīgu vidi un iespējas bērnu un jauniešu iespēcināšanai un līdzdalībai, kā arī veicinās tiltu veidošanu starp jauniešiem visā pasaulē.

Jaunatnes rīcības plāns vienlaikus ietver patiesu politisku apņemšanos paust bērnu un jauniešu viedokli pasaulē un darbības ceļvedi, kam jāpalīdz veidot demokrātiskākas, vienlīdzīgākas, ilgtspējīgākas un miermīlīgākas sabiedrības **pašreizējām un nākamajām paaudzēm**.

⁶⁵ [Eiropas Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas 2022. gada runa par stāvokli Savienībā](#)